

Reggeli Ujság

Noviszád, 1939

6. hétfő

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 306. szám

Napi egymilliárd dinár Anglia háborus kiadása

Az angol kormány egymilliárd fontos hadikölcsönt vesz fel — Az ostromzár rendkívül súlyosan érintette Belgium gazdasági életét — Tovább folynak a finn-orsz tárgyalások — Az angol sajtó szerint Göring római utja nem katonai, hanem diplomáciai jellegű

Moszkvából jelentik: A finn és szovjet bizottságok szombat esti tanácskozása a Kremben egy óra hosszat tartott. Finn részről a moszkvai tárgyalásokról vasárnap reggel a következőket közölték:

A finn megbízottak a tárgyalás során felmerült szempontokról szóltak jelentésüket elküldték a finn külügyminisztériumnak. A megbízottak jelentését a finn kormány tanulmányozza és a minisztertanács teljes ülésén tárgyalja. Miután a Moszkvában tartózkodó finn megbízottak újabb utasításokat kaptak, a tárgyalásokat folytatják.

A Havas-iroda moszkvai értesítése szerint a finn-orsz megbeszéléseket tovább folytatták.

FINN VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

Helsinki-ből jelentik: A finn hadságok rádiófelhívással fordultak a lakossághoz, hogy őrizze meg nyugalmát és figyelmét. Figyelmeztették a lakosságot a háboru és béke idejére szóló védelmi intézkedésekre. Ezenkívül felkérték a kiemelt nagyvárosok lakóit,

Belgium súlyos gazdasági helyzete

Brüsszelből jelentik: Belfort belga ellátásügyi miniszter szombat este rádióbeszédet mondott, amelyben ismertette Belgium nehéz gazdasági küzdelmét. Hangoztatta, hogy a mozgósítás erősen átalakította Belgium gazdasági és szociális életét. A helyzet a blokádnál által okozott ellátási nehézségek következtében még rosszabbodott. Belgiumnak teljes egészében meg kell valósítania a semlegesség politikáját.

A munkanélküliségről kijelentette a belga miniszter, hogy szeptember 2.-a óta nehéz fejezet kezdődött. Augusztusban Belgiumban 168.000 munkanélkülit tartottak nyilván. Szeptember 15.-e után ez a szám 235.000-re emelkedett. Néhány hét múlva a munkanélküliek száma 190.000-re csökkent, de ez is igen nagy terhet jelent Belgium költségvetése számára.

A HOLLAND »SÁRGA KÖNYV«

Amszterdamból jelentik: A holland külügyminisztérium »Sárga Könyvet« adott ki. A könyv beszámol a kormányról a háborus állapot óta életbeléptetett legfontosabb intézkedésekről. Ismerteti a holland kormányban a béke érdekében történt fáradozásait, közli továbbá a német és az angol kormány nyilatkozatait Hollandia sem-

legességének megvédéséről. Végül felsorolja, hogy hány esetben sértették meg idegen repülőgépek Hollandia semlegességét.

UJABB FONTOS ESEMÉNYEK VÁRHATÓK

Londonból jelentik: A Daily Telegraph hangsúlyozza, hogy az amerikai fegyverkitétel megengedése nagy hatással lesz az egész világra és a legkomolyabb követke-

ményekkel járhat. A lap szerint ezzel kapcsolatban egyéb fontos események is várhatók.

Mexikó Cityből jelentik: Mexikói parlamenti körökben elterjedt hírek szerint a szovjet megkísérlései majd, hogy megakadályozza a nyugati demokráciák részére történő fegyver- és lőszerszállításokat. Ez a hír Mexikóban nagy elégedetlenséget keltett.

NAGY ÁREMELKEDÉSEK A NEWYORKI TÖZSDÉN

Newyorkból jelentik: A semlegességi törvénynek a kongresszus részéről történt elfogadása a Wall-Streeten viharos áremelkedésekre vezetett. A szombati tőzsdenapon 1,750.000 részvény cserélt gazdát. Nyitáskor a repülőgépek részvényeiben áresés állott be, a törvényhozási szavazás eredményének nyilvánosságra juttatása után azonban az árfolyamok megjavultak és záratkor két pontos emelkedést értek el.

NÉMET-SZOVJET GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK

Berlinből jelentik: Tevosjan szovjet hajózási népbiztos és Skvarcev berlini szovjetkötvet a szovjet gazdasági küldöttség tagjaival együtt

szombaton látogatást tettek a német külügyminisztériumban. A megbeszélések több, mint három óra hosszat tartottak. Hivatalos részről a tanácskozásról nem adtak felvilágosítást.

GÖRING RÓMAI UTJA

Rómából jelentik: Göring római látogatásának hírét hivatalosan még nem erősítették meg. Az olasz lapok idézik a londoni Star cikket, amely szerint Göring utja nem katonai, hanem diplomáciai jellegű.

ANGOL BESZÁMOLÓ A KERESKEDELMI HÁBORURÓL

Londonból jelenti a Reuter-iroda: A tájékoztató minisztérium közli, hogy Németország a háboru kezdete óta 13 kereskedelmi hajót vesztett. Nyolc hajót maguk a németek süllyesztettek el. A semleges kikötőkben horgonyzó német kereskedelmi hajók — mondja a jelentés — most Németországba igyekeznek eljutni. Angol részről arra számítanak, hogy még számos német kereskedelmi hajót ejthetnek fogságba.

Az Admiral Scheer a Csendes Óceánon

Sanghajból jelentik: Japán forrásból eredő hírek szerint az Admiral Scheer német páncélos cirkáló, amely a Csendes-óceánon időzik, parancsot kapott arra, hogy a japán kikötőkben berakodó német kereskedelmi hajókat Németországba kísérelje. Ugyanez a hírforrás közli, hogy a távolkeleti angol hajóhad utasítást kapott, hogy keresse fel és süllyesse el az Admiral Scheer-t.

Anglia háborus kiadásai

Stockholmból jelentik: Az Aftonbladet londoni értesítése szerint Anglia háborus kiadásai naponta 5,250.000 fontot (több, mint egymilliárd dinárt) tesznek ki. Körülbelül ennyi volt Anglia napi hadikiadása a világháboru alatt is. Jólétesült londoni körökben úgy tudják, hogy az angol kormány óriási méretű hadikölcsön felvételére tesz előkészületeket. Hír szerint egymilliárd fontos kölcsönről van szó.

14 köztársasági elnöke és 13 királya van Európának

A legidősebb uralkodó 81, a legfiatalabb 16 éves — Európa népessége a számok tükrében - Másfél év alatt öt állam szűnt meg

A földkerekség 510 millió négyzetkilométernyi területének tudvalevőleg több mint egyharmadát tengerek borítják és csak 150 millió négyzetkilométer a szárazföld. Ezen a területen 1687 és félmillió ember él. Európa 9,899.000 négyzetkilométer területére 500 és félmillió ember esik. Ez a lakosság a következőképpen oszlik meg:

1. Anglia és Északírország (királyság)	47,550.000
2. Andorra (köztársaság)	6.500
3. Belgium (királyság)	8,370.000
4. Bulgária (királyság)	6,400.000
5. Dánia (királyság)	3,785.000
6. Észtország (köztársaság)	1,120.000
7. Finnország (köztársaság)	3,860.000
8. Franciaország (köztársaság)	41,950.000
9. Görögország (királyság)	7,150.000
10. Hollandia (Németalföld, királyság)	8,750.000
11. Írország (köztársaság)	3,000.000
12. Izland (független királyság)	120.000
13. Jugoszlávia (királyság)	15,610.000
14. Liechtenstein (fejedelemség)	11.000
15. Litvánia (köztársaság)	2,568.000
16. Lettország (köztársaság)	1,980.000
17. Luxemburg (önálló nagyhercegség)	300.000
18. Magyarország (királyság)	10,770.000
19. Monaco (fejedelemség)	23.000
20. Németország (tekintélyállam)	86,280.000
21. Norvégia (királyság)	2,920.000
22. Olaszország (királyság)	43,180.000
23. Oroszország (európai szovjet köztársaság)	166,000.000
24. Portugália (köztársaság)	6,950.000
25. Románia (királyság)	18,250.000
26. San Marino (köztársaság)	15.000
27. Szlovákia (köztársaság)	2,490.000
28. Spanyolország (köztársaság)	25,460.000
29. Svédország (királyság)	6,700.000
30. Svájc (köztársaság)	4,215.000
31. Törökország (köztársaság)	17,450.000
32. Vatikánállam	1.100
Nemrég megszűnt államok:	
1. Albánia (királyság)	1,100.000
2. Ausztria (köztársaság)	6,762.687
3. Cseh-Szlovákia (köztársaság)	15,020.000
4. Lengyelország (köztársaság)	35,290.000
5. Danzig (szabadállam)	415.000

Európában tehát ezek szerint tizennégy köztársaság, tizenhárom királyság, három fejedelemség, egy tekintélyállam és egy pápai állam van. A harminckett államfő 542 millió 344.600 lélek felett uralkodik. Megszűnt egy királyság, három köz-

társaság és egy szabadállam. A megszűnt államok összlakossága 58 millió 587.687 volt. Ezeket részint más államok kebeleztek be. Lengyelország végleges sorsa még nincs eldöntve.

Államfők kora

Európa legidősebb uralkodója V. Gusztáv Adolf, aki 81 éves, legfiatalabb Öfelsége II. Petár jugoszláv király, aki ez év szeptember 6-án volt 16 éves. Az uralkodók és államfők életkora egyébként a következő:

Királyok:	
III. Viktor Emánuel olasz király	70 éves
VI. György angol király	39 «
III. Lipót belga király	38 «
III. Boris bolgár király	45 «
X. Keresztély dán király	60 «
V. Gusztáv Adolf svéd király	81 «
Vilma holland királyné	60 «
VII. Haakon norvég király	67 «
II. György görög király	49 «
II. Petár jugoszláv király	16 «
Pál jugoszláv régensherceg	46 «
II. Károly román király	46 «
Németország és Magyarország államfői:	
Horthy Miklós kormányzó	71 «
Hitler vezér és kancellár	51 «
Köztársasági elnökök:	
Lebrun Albert, mérnök, francia elnök	68 «
Motta Giuseppe svájci elnök	68 «
Franco (spanyol)	46 «
Carmona Antonio Oscar de Fragosa tábornok (portugál elnök)	70 «
Sztalin Joseph Viszarionovics (családi nevén Dzsugaszvili) szovjet elnök	60 «

De Valera Eamon (ír elnök)	56 «
Inönü (török elnök)	63 «
Kallio (finn elnök)	62 «
Ulmanis (litván elnök)	61 «
És végül a most megválasztott dr. Tiso József (Szlovákia elnöke)	52 «

A megszűnt államok fejei közül Zogu albán király 50, Miklas Vilmos tanár, osztrák államelnök 67, Moszcicki Ignác vegyész-mérnök, lengyel államfő 72 és dr. Benes Ede tanár, volt cseh-szlovák államfő 55 éves.

Letűnt a szereplés színteréről XIII. Alfonz spanyol király, aki az európai uralkodók közül már születésétől kezdve király volt és helyette eleinte régens uralkodott. 1931-ben inkább mondott le a trónról. Jelenleg külföldön él és 55 éves.

R. J.

Angyalföldi aranykincs A BRITISH MUSEUMBAN

Budapest őskori aranygyűjteménye tartja az Europa-rekordot

(Budapest, november.) A kultuszminiszter a régi képviselőház épületét, amelyben jelenleg a Fővárosi Statisztikai Hivatal működik, az állam részére kívánja megvásárolni. A Nemzeti Muzéumból kiszoruló gyűjteményeket akarják az átépítendő Sándor-utcai palotában elhelyezni. A gyűjtemények átcsoportosítása, amely a főépület tehermentesítését célozza, már régebben megindult. Tizenöt évvel ezelőtt kezdtek meg a Néprajzi Tár átköltöztetését. Meg 1924-ben kultuszminiszteri rendelettel engedték át a tisztviselőtelepi 12. osztály számára tervezett állami főgimnázium épületét a néprajzi gyűjtemény számára.

A TELJES ÁTALAKULÁS

Öt évvel később újabb átcsoportosítás következett: az Állattartást költöztették át a Baross-utcai helyiségbe. A könyvtár levéltári anyagát már régebben átvitték az Oszágos Levéltár bécsi-kerületi épületébe, ahol azonban természetesen továbbra is mint a Nemzeti Múzeum levéltári gyűjteménye szerepel. Ez az ország leggazdagabb oklevélgyűjteménye.

Már 15 évvel ezelőtt számolni kellett a múzeum rohamos fejlődésével és már akkor azt a távolabbi célt tűzték ki, hogy

a főépületet a történelmi és régészeti osztályok számára fogják fenntartani és a többi gyűjteménytől fokozatosan tehermentesítik. Ez az akció érkeztél el most új állomásához.

A Nemzeti Múzeum patinás épületének most egyébként ünnepi hangulata van.

A protestáns kiállítás megnyitása óta messze földről érkeznek új látogatók,

közöttük sokan olyanok, akik a háború óta nem látták a múzeumot.

Ezek alig tudnak betelni a csodálkozástól, mert az egyes termek a háború óta olyan változásokon mentek keresztül, hogy egyszerűen rájuk sem lehet ismerni.

Igy azután a protestáns kiállítás látogatói számára számos szenzáció akad.

Az első meglepetés, amely a viszontlátáskor érte az új látogatókat, az, hogy

az érem- és régiségtár 112 évi működés után mint ilyen megszűnt létezni és kultuszminiszteri rendelet alapján három önálló osztályra tagozódott,

amelyek azóta különleges céljaik szerint folytatják munkálkodásukat.

De ettől eltekintve is a háború óta egészen a legutóbbi időkig számos ásatás, véletlen lelet, adomány juttatta az egyes tárakat olyan muzeális

kincsekhez, amelyekre azelőtt gondolni sem lehetett.

AMIKOR AZ ÁLLAMRENDŐRSÉG DOLGOZIK A MUZEUMNAK

A IV. teremben szakember magyaráz valamit kisebb csoportnak. Az al-tiszt kivilágítja a »kirakatot« és az üveg mögött felszikráznak az arany-holmik, mintha csak ékszerüzlet előtt állanánk.

— Ezek legnagyobb része háború utáni lelet, uraim — hangzik a magyarázat. — Tulságosok értéke nincs ennek a kirakatnak, de megér vagy 165.000 pengőt! Itt ezek az aranyak a korai vaskorszakból valók. A kor aranyművészete favorizálta a tömör, nehéz ékszertípusokat, de azért szerette a könnyed ékszereket is.

Ez a három aranyedény Angyalföldről származik és elkobzás útján jutott a kincstár birtokába. Tulzás nélkül mondhatjuk, hogy az őskori csoport évtizedek óta nem jutott ilyen értékes leletek birtokába!

Megtudjuk, hogy az őskori aranyedények a dunavidéki őslakosság készítményei. Ezt a szakértők az ornamentika és a forma alapján kétségtelenül megállapították.

— A lelet eredetileg négy edényt tartalmazott — halljuk most —, egy azonban a találók kezén elkallódott és a British Museum büszke a mi angyalföldi aranyleletünkre.

A szakértők általában megállapítják, hogy a Közép-Európában felszínre került őskori aranyleletek nagy része Magyarország területéről származik. Külföldi szakértők statisztikát készítettek az európai múzeumok hasonló anyagáról és megállapították, hogy

a Budapesten látható őskori aranygyűjtemény minden hasonlót felülmúl és ma kétségtelenül az »Európa-rekordot« tartja.

Az avarokbeli leletek közül az egyiket — karpengét, aranyveretes hüvelyt — az államrendőrség adományként könyvelték el.

— Nem ez az első eset, hogy az államrendőrség kapcsolatba került a múzeummal — szót közbe egy idősebb ur. — A 80-as években, Thaisz Elek főkapitánysága idején közevő munkások sokat bontogatták a pesti utcát. Egyizben a pesti Egyetem-téren dolgoztak, amikor a köveket bontogatása közben edényre bukkantak.

A helyszínen megjelent Thaisz Elek először büntényt sejtett, amikor azonban látta, hogy az edényben »hasznavehetetlen« érmék vannak, 445 darabot beszoigálta-

tott ezekből a Nemzeti Múzeumba. Hampel József, az éremrégiségosztály igazgatójának kezébe.

A CAMBRIDGEI EGYETEM ASATÁSAI MAGYARORSZÁGON

Megállapítható, hogy a legutóbbi ásatások még a külföldön is nagy szenzációt keltettek. A külföldi érdeklődésére mi sem jellemzőbb, mint hogy

a cambridgei egyetem anyagi támogatást ajánlott fel az ásatásokat irányító régészeti osztálynak bronzkori rétegek feltárása céljából.

Dr. Tompa Ferenc többek között Nagy-réven végzett ásatásokat és ott olyan bronzkori lakótelepre bukkant, ahol kétséget kizáróan megállapítható, hogy az őslakosság agyagművészete milyen fejlett fokot állott már a korai bronzkorban. Az agyaggyalák és edények sokaságából

azokat, amelyek a múzeumnak már megvoltak, a cambridgei egyetem kapta meg.

Clarke, a cambridgei egyetem igazgatója meg lehetett elégedve, mert két év múlva újabb megbízást adott a borsodmegyei ásatásokra. Clarke maga is megjelent Magyarországon és itt a magyar tudósok társaságában a saját költségén ásatott.

A legutóbbi ásatások során a komárommegyei Szöny község, a római Brigetio volt a tudósok által felfedezett hely. A szőnyi ásatások szenzációs eredményekkel jártak. A pannóniai lakosság mindennapi életének használati és fényűzési tárgyai tömegével kerültek elő. Dr. Paulovics István, aki az ásatásokat Dunapentén, a római Intercisu községben és »Brigetio«-ban végezte, előzőleg egy évig az olaszországi és a görögországi ásatások tanulóanyagát. Szönyben, a pannón légio tábora mellett már a századforduló során ráakadtak egy római szentélyre,

legújában a római sírmezők feltárásakor érdekes szarkofág-leletek, a római téglák és edénygyártás kemencéinek megtalálása keltettek szenzációt a tudomány világában.

A vezető a szilágysomlyói gót kincsek szekrénye előtt kijelentette, hogy ez talán a régészeti gyűjtemény legértékesebb része. Szilágysomlyó arról nevezetes, hogy ott majd minden száz esztendőben nagyértékű kincsekre bukkannak. A kincsek a feketetengeri fémművesművészet termékei. A 18. század végén ugyanitt szenzációs leletekre bukkantak, amelyeket a bécsi Kunsthistorische Museumban őriznek. A kincsek állítólag egy gepida fejedelem kincstárából származnak.

A múlt század végén dr. Lipp Vilmos — aki tudományos nézetekért nem egyszer heves harcokat vívott — Keszthelyen és környékén hatalmas sírmezőt tárt fel, több mint hatezer sírral.

A népvándorlási leletek tekintetében akkor ő tartotta az »Európa-rekordot«.

A MINISZTERELNÖK SÉTABOTJA

Már a Hopp Ferenc keletászi múzeummal kapcsolatban megemlítettük legutóbb, hogy a múzeum barátainak egyesülete támogatja a gyűjteményt. A múzeumbarátok tömörülése újabb annyira tevékeny részt vesz a tudományok istápolásában, hogy ennek majd mindenütt nyomait találjuk. Az adakozók kedvvel gyakran komoly gondokon segíti át a közgyűjteményeket.

Kuriózumkép meg lehet említeni, hogy Teleki Pál miniszterelnök évekkel ezelőtt nevezetes adománnyal járult hozzá az ereklyetár gyarapodásához.

Teleki Pál gróf egyik sétabotját ajándékozta a múzeumnak.

A bot ezüstvereteinek felírásából megtudhatjuk, hogy Orsován, vadkörtefa ágából faragták. Ez a fa pedig történelmi nevezetességű, mert ez alatt találták meg 1853-ban a Szent Koronát.

Somogyi Vilmos

Tömegsport lesz az ejtőernyőugrás

Magyarországon is épül ugrótorny

(Budapest, november). Ujságcikkekben és filmhíradókban mindenki ismeri már az ejtőernyőugrást, amely a repüléssel együtt fejlődött. A nagyközönség azonban úgy tudja, hogy az ejtőernyőugrás elsősorban katonai célokra szolgál, ezenkívül arra való, hogy a lezuhanó gépek utasai és pilótái, ha erre még módjuk van, ejtőernyő segítségével megmeneküljenek. Kevesen tudják, hogy az ejtőernyőugrás a háború előtt egyes országokban már azon az uton volt, hogy

népszerű tömegsporttá fejlődjön.

Kétségtelen, hogy ennek a fejlődésnek elsősorban honvédelmi okai voltak. A hadseregeknek érdekük, hogy minél több olyan hadköteles legyen, aki az ejtőernyőugrásban megfelelő előképzettséggel rendelkezik. Közben azonban itt is megtörtént az, ami meglehetősen gyakori az élet és a technika egyéb területein: az ejtőernyőugrás fejlődése oda vezet, hogy különleges célzattal tevékenységéből

széles tömegek kedvtelésévé legyen.

Hasonló a helyzet, mint például a rövidhullámú rádióadásnál, amely jelentős részben rádióamatőröknek az egész rádiózás fejlődésére nézve hasznos kedvtelésévé lett.

Az ejtőernyőugrás sportja kedvéért már a jelenlegi háború előtt több államban ugrótornyokat építettek. Ezek az ugrótornyok természetesen elsősorban a katonai és a polgári repülők ejtőernyős kiképzésének

céljait szolgálták. Előrelátható azonban, hogy az ejtőernyőugrás férfias és vakmerő sportja a közeljövő népszerű szórakozása lesz. Egyáltalában nem merész jóslás, ha azt mondjuk, hogy a következő évtizedben minden nagyobb községnek, nagyvárosoknak pedig jóformán minden sporttelepnek

meglesz a maga ugrótornya, amelyet az ifjúság nagy kedvvel fog igénybe venni.

Az ugrótorny 50—70 méter magas szokott lenni. Tetején körben forgatható daru van hogy az ugrás a széliránynak megfelelően történjék, különben az ugrót a szél neki vágná a toronynak. Az ernyő csigán futó kötéllal van a daruhoz erősítve. Az ugrás után az ejtőernyőt a daruval ismét felhúzzák.

A toronyból való ugrás a repülőgépről való ugrás szükséges előkészítő gyakorlata. A toronyból való biztonságos ugrással az ugró fokozatosan megszokja a mélységet. A toronyból való ugrás begyakorlása után csak egészen ritkán fordul elő, hogy a repülőgépről kiugró pilótát

elfogja a mélységiszony.

Olyan ugrótorny kiképzése során, akik az ugrást torony hiányában mindjárt repülőgépről kezdik gyakorolni, nem egyszer megtörténik, hogy a növendéket három-négy sikerrel végrehajtott leugrás után fogja el a mélységiszony,

nem hajlandó többé a gépből kilépni,

ugyhogya a repülőszolgálatból el kell bocsátani.

Csak az első 50 méter nehéz

A toronyugrások bevezetése során kiderült, hogy 50—60 méter magashoz sokkal félelmesebbnek tűnik az ugrás, mint ezer méterről vagy még magasabbról. Ilyen magasságból ugyanis a föld szinte már térképnek látszik és sajátságosképpen az ugró nem iszonyodik annyira a mélységtől.

Aki 50 méter magashoz merugrani, az az ezerméteres magasságot már föl se veszi

Az ejtőernyőugrás mestersége tehát ebből a szempontból olyan, mint a meggazdagodás: ott is tudniillik az a helyzet, hogy csak az első millió megszerzése nehéz.

Szélsőségekben történő ejtőernyőugrónak olyan zökkenést kell kiállnia, mintha körülbelül másfél-három méter magashoz leessék. Ha azonban szél fúj, az ugró a rendesenél nagyobb sebességgel ér földet. Így tehát nagyobb az ütődés is. Ezért az ejtőernyős ugrónak megfelelő testedzésre van szüksége. Kiképzett ugrónak is fontos a növendéknek pedig egyenesen nélkülözhetetlen.

naponta 20—30 perces torna-gyakorlat.

Ezek a gyakorlatok elsősorban a láb-, váll- és hasizmok rugalmasságát kell hogy fejlesszék. Az ugrótorny aljában a talaj fel van ásva, vagy vastag homokréteggel van be-

hintve. A repülőgépről való ugrásnál persze nem lehet mindig puhára esni. Ezért fontos a rugalmas test. Kitűnő előkészítő sportja az ejtőernyőugrásnak a si és kivált a siugrás.

A toronyból való ugrásnál a növendéknek két dolgot kell megtanulni: leugrani és talajt érni.

AZ EJTŐERNYŐUGRÁS MŰVÉSZEI

Erre persze az avatatlanok azt hihetnék, hogy ennyi éppen elég is, mert a levegőben zuhanni amúgy is mindenki tud. Ez azonban nem igaz, mert az igazán komoly, repülőgépről való ugrás közben

a gyakorlott ugrónak sok mindenre kell ügyelni.

A toronyból való ugrásnál azonban csakugyan elég, ha a növendék bátran leugrik és helyes testtartással ér földet; arról a rövid ötven-hatvan méterről, ami közben van, gondoskodik az ejtőernyő. Az ejtőernyőugrás igazi művészei persze különböző dolgokat tudnak: csukott ejtőernyővel zuhannak akárhánszor többeszer métert, zuhanásuk közben stopperórát néznek s csak a talajtól 5—600 méterre nyitják ki az ernyőt.

A toronyugrás népszerűsítésében az oroszok járnak elől.

Az orosz nagyvárosokban az ugró-

torony olyan megszokott dolog, mint másutt a tömegek szórakozóhelye a körhinta. Ezenkívül akárhánszor nagyobb falvakban is építenek ugrótornyot. A toronyugrás népszerűsége már-már akkora, mint például nálunk a futballé.

A lengyelek is nagy igyekezettel dolgoztak ejtőernyősportjuk fejlesztésén. Az első tornyt 1936-ban Varsóban emelték, majd Lembergben, Poznanban és Krakóban is építettek egy-egy tornyt.

A magyarok is tervbevétték az első ugrótorny megépítését. A magyar ejtőernyőugrók már eddig is kiváló eredményeket mutatnak fel

a magyar ifjúság kiválóan alkalmasnak bizonyult erre a sportra.

Ha a körülmények megfelelő alkalmat adnak a fejlődésre, idővel nálunk is népszerű sport lesz az ejtőernyőugrás. A mai fiatalok számára az ejtőernyőugrás még csak vakmerő pilótamutatvány, de egy-másfél évtizeden belül az ifjúság számára épp oly megszokott lesz az ötvenhatvan méteres toronyból ugrani, mint ma a három-négy méter magas ugródeszkáról ugrani az uszodában.

Sarki kutyák a bernáthegyi kutyák helyébe

Zürichből jelentik: Egyetlen kutyafajtáról sem terjedt el annyi legenda a világban, mint a nagy szentbernáthegyi kutyákról, amelyek

ket, a középkorban alapított szentbernáthegyi kolostor szerzetesei tartanak, hogy a bernáthegyi hágón eltévedett turistákat és vándorokat megmentsék, ha bajba jutnának. Az utóbbi években azonban sok szőesett a legenda szentbernáthegyi kutyákról. Sok panasz merült fel ellenük: egy-két esetben ugyanis megtörtént, hogy segítség helyett ezek a hatalmas kutyák

megtámadták védtelen vándorokat, sőt gyerekeket is

és megsebesítették őket. A hatóságok kénytelenek voltak elrendelni, hogy a kolostor kutyáit szigorúbban őrizzék és állandóan zár alatt tartsák. Az utóbbi időben megint keveset hallani ezekről a hatalmas állatokról. De úgy látszik, mégis eljön az idő, amikor el fognak tűnni, hogy helyet adjanak a sarkvidéki kutyáknak. Egy svájci ujságíró mostanában indul vissza Hudson Bay-ből hazájába. Jean Gabus hosszabb időt töltött ott egy eszkimófaluban, ahol a sarkvidéki kutyákat tanulmányozta. Most hat ilyen sarki kutyával tér vissza Svájcba, hogy ezeket itt hozzászoktassák a svájci havasok klímájához. Ha ez sikerül, akkor

újabb és nagyobb szállítmány sarki kutyá Svájcba érkezik.

Fzek a sarki kutyák sok előnyt mutatnak a szentbernáthegyi ebekkel szemben, főleg sokkal könnyebbek és így nem süppednek annyira a könnyű svájci hóba, mint a nehéz bernáthegyi kutyák. Így azután nem lehetetlen, hogy a bernáthegyi kutyák legendája csakhamar a múlté lesz.

Háborús jósök és jóslatok

Háboru idején mindenki jóso'gat részint aggodalomból, részint kedvtelésből. A régiek komolyabban fogták fel a jóvendőmondást. Hellásban állami jóshelyek voltak, Palesztinában a próféták a társadalom fölött állottak, Rómában az augurok az üzletszerűség irányában vitték magas fokra mesterségüket. Lehetek a jóslatok homályosak, tévesek vagy csalárdak, a jósokba vetett hit nem ingott meg. A nép egy része még Julius Cézár megöletésébe is csak azért nyugodott bele, mert kifogásolta, hogy Cézár nem fogadta meg a jósok balsejtelmű intelmeit.

Az ókori csillagjóslásért való rajongás az ujkor elején lángolt fel újra. Ekkor jöttek divatba a születési horoszkópok, az ugynevezett nativitások. Maga Mátyás király is becsülte az asztrológiát és boldog volt, amikor fiának, Corvin Jánosnak horoszkópjából minden jót olvasott ki. Rudolf király asztrológusát Kepler személyében az Ember tragédiájából ismerjük, Wallensteinnek, a harminc éves háboru merész hadvezérének csillagjósára, az olasz Seni-re, aki döntő hatással volt hadi tetteire, Schiller drámái emlékeztetnek.

Minden idők legnagyobb csillagjósója francia ember volt: Nostradamus (1503—1566), akit meghívtak Párisba udvari orvosnak. De neki nem térszett ez a nagyuri foglalkozás. Vidékre vonult vissza, hogy zavartalanul búvárszédhessék s a jövőt vizsgálgathassa. Fennmaradt négy soros versei még ma is melegágyai a jóvendőmondásnak, olyannyira, hogy mind az 1940-es, mind a mai háborura vonatkozólag forgalomba kerültek Nostradamuson alapuló jóvendőmondások.

Francia nő volt a mult század elejének leghíresebb jósnője, Lenormand Mária, aki már nem csillagokból, hanem kártyából jóvendült. Ő volt az, aki 1809-ben — az időtájt, amikor Napoleon diadalainak tetőpontján másodszer vonult be Bécsbe — a világhódító bukását megjósolta. Igaz, hogy ezt bosszúból tette, mert Párisból kiutasították, de végre is igazza lett.

A jóslás divatja minden országban jósnaptárakat hozott a piacra. Volt jóslat a híres löcsei kalendáriumban is, a esziók pedig csak efféléből állottak. Nagyjában a mi eszióknak felel meg az angol Old Moore. — Old Moore's Almanack, egy jóslatokkal megspékelt naptár 1697-től kezdve jelenik meg minden évben. Ezenkívül Old Moore, akiről csak a kiadója tudja, hogy a polgári életben hogy hívják, a Sunday Dispatch-ban is közöl jóslatokat.

Old Moore-ra hivatkozott a nyár folyamán Chamberlain angol miniszterelnök is, amikor egy meg nem válaszolható kérdésre ezt mondta: »Vajjon bizalommal tekinthetünk-e a jövőbe? Azt ajánlanám önnek, hogy beszéljen Old Moore-ral, mert ő legalább is fog tudni olyan megfelelő választ adni önnek, amilyent én tudnék.«

Való igaz, hogy Old Moore pontosan megjósolta a nagy angol sztrájk kezdetét és az Anschluss dátumát, de már abban, hogy ez év őszére békes idők bekövetkezését jóslta — tévedett.

Nagyszabású jóslással tüntette ki magát egy német író, Mewes Rudolf, csaknem az összes boulevard-lapok-

Eredeti filmfelvétel Kolumbus utazásáról és az Atlantisz elsüllyedéséről?...

Amerika rövidesen megvalósítja az Időgépet

1939. május 22. Ezt a napot jó lesz megjegyezni, mert lehet, hogy ez a dátum néhány esztendő múlva odasorakozik olyan időpontok mellé, amelyek az emberiség hétmérföldes lépteinek utjelző kövei. Ha tekintetbe vesszük, hogy harminc esztendővel ezelőtt elmeigógyintézetbe csukták volna azt, aki drót nélkül akart volna képeket és zenét közvetíteni, akkor nem lehet napirendre térni egy igen rendes, komoly és főként okos amerikai mérnök, névszerint Carl Bettender fölött, aki a fentjelzett napon beállított a newyorki Feltalálók Szabadalmi Biróságához.

— Kérem, egy munkaközben levő találmányomra kérek védelmet — mondotta — mozivásznonra akarom vinni

a francia forradalmat, Kolumbus utazását és egyéb elmúlt történelmi eseményeket.

— Ehhez nem kell szabadalom — válaszolta a bíró — tessék valamelyik filmgyárhoz fordulni.

— Csakhogy én eredetiben akarom filmre vinni ezeket a történelmi eseményeket! Azt hiszem, legjobban uton vagyok ahhoz, hogy a fény sebességének felhasználásával megszerkeszsem az

Időgépet!

Amerikában a legfantasztikusabb dolgon sem nevetnek. Carl Bettender megkapta a védelmet, még pedig 112.865. szám alatt. Most már szorgalmasan nyilatkozik, cikkeket közöl, társakat keres, mert huszmillió dollárra van szüksége.

Vannak, akik kételkednek a mérnök józanságában, de még többen vannak, akik egyáltalán nem tartják kizártnak, hogy néhány esztendő múlva olyan moziba mehetünk, ahol Attila háboruit valóban úgy mutatják be, ahogy az történt, mert a témát — magáról az eseményről vetették fel!

MINDEN AZ ELEKTROMOS TÜKRÖN MULK

Carl Bettender ügye ma nagyobb szenzáció Amerikában, mint a háboru vagy béke ügye. S joggal, mert mégis csak az a legnagyobb esemény, hogy a földi ember visszanyerhet régi századokba, a homályos multba s ennek egyetlen eszköze: néhány hallatlan távolságban levő csillag a térben!

Mindenki tudja, hogy a hangnak és fénynek elektromosságra való átváltoztatása rég megoldott kérdés. A suttogásból ordítást tudunk varázsolni. Nos, Bettender ötlete abból áll, hogy ugyanígy

aki 1896-ban megjelent könyvében minden hókusz-pókusz mellőzésével 1910 és 1920 közötti időre »bemondta« a világháborút.

Ehhez hasonló eredményhez jutott asztrológiai alapon az angol Naylor R. H., aki 1912-ben megjövendölte, hogy a világháboru 1914-ben fog kezdődni és körülbelül négy évig fog tartani. Naylor vezette be a csillagjóslást az angol sajtóba. Londonban egyébként az érdeklődők

át tudja változtatni a fényt is elektromossággá és milliószeresére fel tudja erősíteni!

Egyik régebbi találmánya alapján született meg a tükröteleszkóp, melynek akciórádíusza immár majdnem a végtelenség határáig terjed.

Az Időgép lényege a következő:

Képzeljék el, hogy a másodpercenként 300.000 kilométerrel száguldó fény kerek 466 esztendő alatt érkezik el a Földről indulva az Orion csillagkép Rigel nevű csillagához. Az a fény sugar téhát, amely a jelen pillanatban érkezik a Rigelre, 466 évvel ezelőtt: 1473-ban indult el a Földről. Amennyiben a Rigelen élőlények vannak,

azok most azt látják, ami a XV. században történt földünkön.

Tegyük fel, hogy a Rigel csillagon egy óriási tükrör van, s ez felfogja a 466 évvel ezelőtt elindult fényt, a földi ember pedig egy szerkezet segítségével figyeli ezt a tükröt. Itt a találmány lényege: az elektromos teleszkóp, amely ezt a figyelést lehetővé teszi. Mármint mi történik? A föld szem nem azt a képet fogja látni, amit a Rigel most mutat, hanem azt, amit

466 évvel ezelőtt mutatott, mert a fénynek ugyanannyi időre van szüksége, hogy visszaérkezzen a Földre, mint amennyi az odajutáshoz kellett neki, 932 évvel ezelőtt történt dolgokat hozna le tehát a gép s mi eredetiben figyelhetnők az első magyar királynak, Szent Istvánnak az életét!

Az ugyancsak rég megoldott színképelemzés révén megállapították, hogy százezreivel vannak a világűrben ugynevezett kristálycsillagok, amelyek jóformán átlátszóak s anyaguk a legkisebb fényre is tükrözéssel reagál. A természet tehát sajátkezőleg csiszolt óriás tükröket bocsájt Bettender ur rendelkezésére...

JULIUS CAESAR — A FILMSZTÁR

Aszerint, hogy milyen távolságban vannak tőlünk a visszatükrözésre felhasználható csillagok, változnak a képek, amikor saját történelmi multunkból láthatunk. A Szíriusz, amely 9 fényévnire van tőlünk,

a 18 évvel ezelőtt történt dolgokat szolgáltatná

annak a földi gépnek, amely könnyedén sugározná mozivásznonra az eredetijét mindannak, ami Földünkön 1921-ben történt. Ha valamivel messzebbre állítjuk be időgépünket, eredetiben kaphatjuk a verduni csatát, láthatjuk Páris bombázását, figyelhetjük azt a jelenetet, mikor

ben megtalálják ezt a rovatot.

Naylor mai napig nagy jóstekingtény, egyszersmind doyen-je e szakmának, Tévedéstől azonban ő sem mentes. Nemrégiben ugyanis ezt jósolta: »A háboru hirtelen véget fog érni egyelőre ismeretlen okokból«. Csakhogy a háboru nem ért véget! A jósra azonban sohasem szabad haragudni, ha jót jósol. Őbenne meg volt a jóakarát.

Siklóssy László.

Európa uralkodói a szabad ég alatt, egy hajó fedélzetén elhatározták a világháborút.

Továbbkalandozva az Ūrben, láthatnók, milyen jelentéktelen kis bárkák voltak azok a karavellák, melyeken Kolumbus felfedezte Európának a világ tulsó felét. Láthatnók azt a pompás jelenetet, mikor a nagy felfedező elsőnek lép Guanahani szigetére és felállítatja ott a keresztet a tengerparton. De visszamehetünk a Föld őskorába is, láthatjuk az óriás hüllők harcait, a jégkorszak szörnyű dermedtségét.

A Bettender-féle teleszkóp talán azt a pillanatot is visszabozhatja, amikor Atlantiszt elnyelte az óceán, amikor először jelent meg az égen a Hold, amikor még lángtengerben izzott életet Földgolyónk.

Bettender szerint tehát jövő mozijának sztárja nem éppen Greta Garbó vagy Wallace Beery lenne, hanem Julius Caesar, vagy Nagy Sándor.

A legóvatosabb ember is elismeri manapság, hogy a technika világában semmi sem lehetetlen. S aki ma, még harsogva kacag Bettender jelenkezésén, az holnap talán restelkedve ismeri be, hogy az Időgép komoly ügye századunknak.

Amerikában ma mindenki az

Időgépről beszél

s semmi kétség, hogy a dollárok is hamarosan összegyűlnek. Ford, a Rockefeller-örökösök, s más gazdagok máris a zsebükbe nyultak. A csillagdak professzorai bár fejszová-lással, de mégis foglalkoznak az ötlettel s csak Európa nem ér rá érdeklődni — más elfoglaltsága miatt — Bettender iránt. De egyszer majd rádöbbenünk, hogy nagy alkalmat mulasztottunk el, mert Bettender nem volt örült, ötlete pedig megvalósult.

B. B.

Kerékpárgarázs

az előkelő londoni hotelekben

Az előkelő londoni hotelek, amelyek még rövid idővel ezelőtt az angol főváros legelőkelőbb közönségének találkozóhelyei voltak — írja a Daily Telegraph — kénytelenek berendezkedni kerékpárok garázsra számára és parkolására. Köztudomásu, hogy London belvárosában rendkívül kevés hely van az autók parkolására, ugyhogy az elegáns szállodák külön gondoskodtak látogatóik autójának kényelméről. Most

az elegáns vendégek nagyrésze kerékpáron jár.

Nagy feltűnést keltett a Dorchester Hotelben, London egyik legelőgánsabb szállodájában néhány nappal ezelőtt, mikor a City egyik legismertebb embere szakettben, bokában csipetével összeszorított csikos nadrágban és kemény fekete kalapban kerékpárháton érkezett meg a szálloda elé. A szálloda személyzete, amely jól ismerte, emlékezett rá hogy még csak néhány nappal ezelőtt is pompás

12 hengeres autóján érkezett a szálloda elé.

Mikor leszállt kerékpárjáról, az előstető portásnak arcizomrándulás nélkül mondta:

— Kérem, gondoskodjék a kerékpár megőrzéséről.

Ezzel levette a csipetét nadrágjáról, egy porszemet lefricskázott kabátjáról és emelt fővel lépett be a szálloda előcsarnokába.

HIREK

BACSTOPOLAI HIREK. Öze-
veg Barna Viktória udvarából az
elmúlt éjjel ismeretlen tettesek el-
loptak három kövér libát. A rend-
őrség keresi a tolvajokat. — Árak
a legutóbbi hetipiacon: buza 156,
rozsa 124, árpa 140, kukorica 98,
burgonya 85 dinár métermázsán-
ként, hizott sertés 8.50, hizott li-
ba 9, hizott kacska 8, borjú 7, tyúk
8 dinár különként, tojás darabja 80
para. — Mencsik Ferenc és Major
Verona most ünnepelték házassá-
guk 60. évfordulóját. — A topo-
la-becsei országot mentén lévő
Nygosevó telepes községben mo-
dern kórház építését kezdték meg.
A kórház építésére a báni hivatal
200.000 dinárt utalt ki. — A topo-
lai piac, amelyet hetenként két-
szer, hétfőn és pénteken tartanak,
a községen keresztül haladó nem-
zetközi ut mindkét oldalán van. A
piaci napok zsúfolt forgalma nagy-
ban hátráltatta a közlekedést a
nemzetközi uton s ezért az előjár-
óság a legközelebbi ülés el fog-
ja terjeszteni a piac áthelyezésé-
nek kérdését. A tervek szerint a
piacnak azt a részét, amely a nem-
zetközi ut mellett van, teljes egé-
szében a polgári iskola utcába he-
lyeznék át. Mivel az uccának a
járdái nem elég szélesek a piac
részére, a járdákat kiszélesíté-
nek. Az átalakítási munkálatok mintegy
hatvanezer dinárba kerüljenek.
Azok a kereskedők és iparosok,
akiknek a nemzetközi ut mentén
lévő piacon van üzletük, érélyes
megzalmat indítottak, hogy a pia-
cot hagyják meg a mai helyén,
mivel itt a község központja és a
piac nem akadályozza olyan mérté-
kben a nemzetközi ut forgalmát,
hogy indokolttá tenné a piac át-
helyezését. A kérdés elintézése elé
nagy érdeklődéssel tekint a község
lakossága, annál is inkább, mert
általános az a vélemény, hogy a
mai rendkívül magas községi pótdí-
adót nem lehet még növelni a hat-
vanezer dinárral, amibe a polgári
iskola utcának piac céljára való
átalakítása kerülne.

**Emelkednek az árak a Mura-
vidéken.** Csakovecrol jelentik: Az
utóbbi hetekben a Muravidéken az
élelmiszer árak állandóan emel-
kednek és az emelkedés tovább
tart. A tojás ára viszi a rekordot,
mert már 1.50—1.65 dinár között
mozog. A nagy áremelkedést, a
nagy kivétel idézte elő, míg a hir-
telen bekövetkezett hideg időjárás
miatt a tyúkok keveset tojnak. A
gabona piacon a felhozatal gyen-
ge, mivel a gazdák jobb árakat
várnak. A burgonya 50 dinárról
90 dinárra szökkent fel vagontételi
eladásnál, kicsiben való kereske-
désben az árkülömbözet még na-
gyobb. Kéthavi szünet után a ba-
romfit újból vásárolják és itt az
áremelkedés eddig 30—35 százalé-
kot tesz ki. A pulykák átvétele
Anglia részére még nem kezdő-
dött meg, de az árak már is ma-
gasak. Kisebb nőstény pulykát 40
—50 dináros áron, míg a pulyka-
kakast 70—80 dináros áron adták
el. A muraközi bronz pulykéért
120 dinárt is elkérnek, de ezek köz-
fel 10 kilót nyomnak. A szarvas-
marha és sertésárak lassan emel-
kednek.

Vajfa, lilium-főzelék

Egy berlini szakfolyóiratnak most megjelent tanulmánya az »ehető
virágokról« értekezik. Európában is sok helyütt készítik el izletes »q-
látának a kerti börtfüvet (nasturtium) s nagyon dicsérik fűszeres illa-
tát. Franciaország és Anglia sok helyén pedig a tavaszi kankalin virá-
gából készítenek salátát. Franciaországban nagyon keresett kereskedel-
mi cikk a cukrozott ibolya. Cukorban főtt rózsabimbó kedves csemegé-
je Arábia hölgyeinek. Kinában is szeretik, de mellette a jászmin virá-
gát sem vetik meg, szintén cukorba főve. Kelet legtöbb népe megesi a
közönséges sárga vízi liliumot is, a törökök kellemes hűsítő italt is tud-
nak belőle főzni.

A lilium egyéb fajtáit a kínaiak nagyon szeretik különböző huséte-
lek mellé enni s ezért ez a virág nagy kereskedés tárgya náluk. A kí-
naiaknál rendkívüli fontosságu halotti áldozatoknál is ilyen lilium-fő-
zeléket szoktak áldozni. Indiában a »vajfa« virága fontos élelmi cikk,
amelyből különösen az ország belsejében lakó törzsek nagy része táplál-
kozik a forró nyári hónapok alatt. Régi időkben a zsarnok fejedelmek
gyakran azzal szoritották engedelmségre lázongó alattvalóikat, hogy
kivágták a vajfa-erdőket. Egy középnagyságu vajfa körülbelül egy
mázsa husos, harangalaku virágot terem. Márciusban, áprilisban hull
le a virága és a bensülötték gondosan összegyűjtik. Frissen sajátságos
édesek ize van. Napon szokták szárítani, ilyenkor eredeti nagyságának
egynegyedére zsugorodik össze és olysforma lesz, mint a mazsola. Több-
nyire főzve vagy pároltan szokták enni. De nemcsak az emberek szeret-
tik, hanem nagyon eseng utána a sakál, a medve s általában minden
növényevő állat is. Óriási ilyen vajfa-erdők vannak Indiában s az innen
szedett virág kereskedelmi fontosságu nőttön nő. Alig van ennél nép-
szerűbb tömegtápláléka az ottani népek.

Italt is csinálnak belőle, erős pálinkafélet, amely a whiskyre emlé-
keztet. Az India belsejében élő népek ez a nemzeti itala s úgy mérik
minden falu kocsmájában, mint nálunk a pálinkát. Az erdőben való-
ságu gyárak vannak ennek a pálinkának a főzésére. Afganisztánban
egy bokros növény tenyészik, amelyet »fogallik«-nak nevez az ottani la-
kosság, a növénytan pedig »calligonum polygonoides« néven könyveli
el. Apró, rózsaszínű virágát szárítva eszi a szegényebb nép. Vajban
vagy kókuszdióolajban főzik, néha kenyérbe sütik bele. Kissé savany-
kás-édes ize van, cukortartalma 46%. Az indiai népek a banán virágát
is megeszik, a kínaiak pedig ecetet készítenek belőle. A Fokföldön a
melianthus major terem meg roppant mennyiségben. Virágát, amely-
nek kelyhe tele van szirupszerű édes nedvvel, lerázzák a fáról s kocsi-
derékszáura szállítják tovább. Még az angol gyarmatosok is csemegéül
használták ezt a virágot.

SZRBOBRANI HIREK. Mile
Pivniciski szabósegédnek vadonat-
új, 1500 dinárt érő kerékpárját
ismeretlen tettes ellopta. A rendőr-
ség megindította a nyomozást. —
Debelyácsi Mladen szappanfőző-
nél ismeretlen betörők jártak a
padlásra, hogy kukoricát lopjanak.
A házbeliék azonban figyelme-
sek lettek a zajra s mire felmen-
tek a padlásra, a tolvajok megszöktek.

**Friedmann Ignác zongoraművész
Noviszádon.** Jelentettük már, hogy
Friedmann Ignác a világhírű len-
gyelországi zongoraművész, aki ál-
landóan Amerikában él, pénteken,
november 10.-én Noviszádon fog fel-
lépni. Friedmann Ignác noviszádi
hangversenye olyan művészi ese-
mény, amilyen még városunkban is
ritkán akad. A külföld, ahol a kiváló
zongoraművész hangversenyezni
szokott, csak a legnagyobb elragad-
tatással nyilatkozik minden fellépé-
s után. A kritikusok szuperlatívuszok-
ban írnak mindig művészetéről,
amely Paderevszki a másik nagy
lengyel zongoraművész mellett
egyedülálló. A november 10.-i hang-
versenyen főleg Chopin művei
szerepelnek. A hangverseny este
kilenc órakor kezdődik. Jegye: 10
—50 dináros áron a Szlavia könyv-
kereskedés Pasics-utcai főüzletében
(telefon 24—95), Kralya Petra-utcai
fióközletében és a Lipkovicz trafik-
ban (telefon 26—00) kaphatók.

**A jegyzők nem készíthetnek
szerződést.** Apatinból jelentik:
Makszimovics Sztóján, az apatini
járás büntető egyesbírája, 800 di-
nár pénzbüntetésre ítélte Szimics
Milorad bogojevói községi jegy-
zőt zugírászat miatt. Az ítélet in-
dokolása szerint a községi jegy-
zők még az új szabályrendeletek
alapján sem készíthetnek végren-
deletet vagy szerződéseket.

CSAKOVECI HIREK. Néhány
nappal ezelőtt a zágrebi báni hiva-
tal felmentette a városelnöki te-
endőkötől Brodnyák Antunt és he-
lyettesét Skvorc Ivánt, valamint a
képviselő testületet. A város veze-
tésére Jelasic Frányó képezde is-
kolai tanár kapott megbízatást, de
mivel eddig mint tartalékos tiszt
teljesített szolgálatot, megbízását
nem vehette át. A napokban lesze-
rellt és csütörtökön letette az esküt
Osztojics Vickó főszolgabíró
előtt. — A Csakoveci SK műked-
velő gárdája az idén az »Orlov«
operettet hozza színre. Az előadá-
son az egyesület közismert mű-
kedvelői vesznek részt. A 25 tagu
zenekart és a 40 tagu énekkart
ugyancsak az egyesület tagjai al-
kotják. — A csakoveci vasútállo-
más közelében a »csakoveci me-
gyumurszki« takarékpénztár tulaj-
donát képező raktárokat a Prizad
lefoglalta és egyelőre 500 vagon
gabonát, nagyobbrészt búzát, he-
lyezett el. A három különálló rak-
tár összesen 750 vagon áru befogad-
ására alkalmas, de mivel az
egyik raktár állandóan az iparvál-
alatok számára van lefoglalva, a
Prizad részére csak kettőt tudtak
átengedni.

Helsinki

A tárgyilagoss megfigyelő, aki ezek-
ben a sorsdöntő napokban a finn fő-
városban tartózkodik, két jelenségen
ámul el leginkább: a nyugalmon és a
csenden. Ezek a csontosarcu, nehézkes-
járású férfiak, széles csipőjű, buzaka-
lászahaju nők, pirospozsgás, egészséges
gyermekek olyan fegyelmélettel telje-
sítették a hatóságok rendelkezéseit,
mintha évszázadok óta csak kegyveres
ellenállásra készülődtek volna.

Akik tehették, vidékre mentek és a
feszültség pillanatnyi enyhülése után
sem tértek vissza a városba. Ez ellen-
kezett volna a kapott utasításokkal. A
pályaudvarokon nem volt semmi to-
longás, semmi elégedetlenkedés. Az
ittmaradtak önként jelentkeztek a
különböző szervezeteknél. Akinek nem
jutott felszerelés, nem zuglódot, el-
ment egy ragyogóan tiszta áruházba
és saját pénzén vette meg, amire szük-
sége volt. Három nap alatt megala-
kultak a legkülönbözőbb segélyalapok,
biztosítva lett a város élelmiszerellá-
tása, a kórházakba hatalmas csoma-
gokban érkeztek a kötszerek, a kikötő-
be befutó hajók új meg új árutöme-
geket zudítottak a rakpartra. Helsinki
felkészült.

És mindez esendben történt. Csodá-
latos esendben. Egyetlen fölösleges
hang vagy fölösleges mozdulat nélkül.
A gazdag embertől a munkásig, a
paptól a kiszolgálólányig mindenki
tudja már, hol a helye, mi a köteles-
sége, ha »Suomi« fegyvert fog. A tár-
sadalom minden rétege megmozdult.

Paasakivi nyugodtan utazhat vissza
Moszkvába. Bármilyen eredménnyel
járjon is küldetése, az itthoniak a
legnagyobb hidegvérrel és komolysá-
gal veszik majd tudomásul.

*

Egy munkás, akivel elbeszélgettünk,
megmagyarázta a finn nép lelki egy-
ségének és rendíthetetlen bizalmának
titkát.

— Ne felejtsek — mondta — hogy
amit a mi felelős vezetőink itt husz
év alatt megalkottak, az a legtisztább
és a legnemesebb demokrácia. A mi
kormányunk népkormány és méltó
erre a névre. Nemcsak arról van szó,
hogy nekünk, munkásoknak furdőszo-
bás lakásunk van, nyolc órát dolgo-
zunk naponta és együtt eszünk főnö-
keinkkel négyfogásos, bőséges ebédet.
A társadalmi jólét fontos tényező
ugyan, de nem minden. Talán még lé-
nyegesebb a tudat, hogy bármilyen
alacsony sorból származék is valaki,
odakerül, ahová való. Hogy mindenkit
képességei szerint bírálnak el.

— Nem merném azt állítani, hogy itt
van a földi paradicsom. De ha a mai
állapotot, amit önerőnkől teremtet-
tünk meg, összehasonlítjuk a husz év
előttivel, az orosz szuronyokkal és a
kancukával, akkor joggal vallhatjuk:
azóta lettünk igazán emberekké, ami-
óta függetlenek vagyunk. És senkisé-
csodálhatja, ha ezt az emberhez mér-
tő létet megvédjük, ha kell, a tiz kör-
münkkel is. (H. H.)

**Apatin:
OSC-ASK 2:2 (1:0), bainóki**

**Olvassa
a Reggeli Ujságot!**

Nagy közönség, hahota-orkán az Egy bolond százat csinál harmadik noviszádi előadásán

A noviszádi Református Olvasókör műkedvelőgárdája szombat este harmadszor adta elő az Egy bolond százat csinál Szüle—Walter—Harmath operettét. A közönség csaknem teljesen megtöltötte az Olvasókör nagytermét, ami igen szép eredmény tekintettel arra, hogy az első és második előadást a több ezer főnyi közönség befogadására alkalmas nyári színpadon adták elő.

Az előadás ezuttal is »döntő« sikert aratott, mert a közönség valóban majd eldől a kacagástól. Talán mélyebb értelme is van a nagy sikernek: a mai szomorú világban talán keresve-keresi a közönség az alkalmat, hogy valahol végre kikacag-hassa magát. Ezt a törekvést a darab szereplői legjobb tudásukkal és teljes eredménnyel igyekeztek elősegíteni. Wack Imre, Farkas László, Budák Baba, Míglinczy Bözsi, Biró István, Szabó József, Kralyovacsiki Ria, Lázár László, Dóczy István, Nagy László, Szkicsák László, Kollár Bandi, Varsányi János, Spiesz Anny, Geiszler Mancsi, Zákány Lajos, Kovár Ferenc, Becker Béla, Nánássy Zsuzsa, Mollár Magda, Vozárovics Zsófia, Lavács György, Leseinkol Ferenc, Nyirő György alkották a »kacagató szövetkezetet«, s munkájuk eredménye nem válik szégyenére a szövetkezeti eszmének. Vojtechovszky karmester és zenekara a humor zenei aláfestéséről gondoskodott kitűnően, Bencz Imre a szép díszletekkel, Vékás László, ifj. Drenyák József, Sturz István és Fehérvári Ernő a színpad technikai munkálatait hajszálpontos elvégzésével járultak hozzá a megérdemelt sikerhez.

Az igazságnak tartozunk vele, hogy néhány szóval méltassuk Wack Imrénél és néhányan másnap, vasárnap délután ismét felléptek a noviszádi Beltéri Katolikus Kör színpadán az Ide gyere rózsám operettben. Itt is vezető szerepet alakítottak tökéletesen, hatalmas sikerrel.

Teljesítményük műkedvelő szempontból igen értékes és dicséretes példa gyanánt szolgálhat a jugoszláviai magyar kisebbségi kultúra munkásai és irányítói előtt.

A moli Katolikus Polgári Dalkör megkezdte próbáit a téli idényre melynek folyamán több neves egyházi és világi szerző műveit fog betanulni. A 80 tagú dalárdát Bá-lázs József karnagy vezeti hozzáértéssel.

SZINHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

»Arva János« — a legújabb magyar film. Váczai Dezső, az ismert filmdramaturg érdekes cselekményű és új típusokat bemutató magyar filmforgatókönyvet írt, amelynek felvételeit máris megkezdették. A filmtörténet a hortobágyi pusztán indul el, maj! Budapesten folytatódik és az elengedhetetlen »happy and« ismét a pusztára viszi a nézőt. A címszereplő

Jávor Pál, a legfoglalkoztatottabb magyar filmművész, aki mint tudjuk, az utóbbi évtized magyar színjátszásának is egyik kitűnő jelensége és változatos szerepkörében mindig művészt nyújt. Érdekes, hogy a film különleges meseje és környezete a forgatókönyv szerzőjét arra az elhatározásra bírta, hogy belőle regényt írjon. Ed-dig csak arról hallottunk, hogy érdekes regényekből jó forgatókönyveket készítenek.

Két amerikai magyar filmművész egy aktuális témájú filmben. Érdekes és időszerű amerikai film került most Európába s a nyugati országokból csakhamar eljut hozzánk is. A címe »Moto halálos titka«. Mint a múlt év legjobb amerikai filmje, jelentős kitüntetést is kapott. Az elsőrendű kalandfilm története a Suez-csatorna torkolatánál lerakott titkos robbanó aknák körül perog. Egy nagy óceánjáró hajó utasa, Mr. Moto az utolsó percben megakadályozza az aknák felrobbanását, azonban utána titokzatos körülmények között eltűnik és a titkot továbbra is homály fedi. »Mr. Moto halálos titka« a film címe és a címszereplő

Lorre Péter, az egykori kis pesti színészből lett legkitűnőbb amerikai bűnügyi filmművész. Ugyanebben a filmben szerepel Ricardo Cortez is, aki nem más, mint Kertész Rezső, néhány évvel ezelőtt jönevű magyar vidéki színész, akit Lorre vitt Hollywoodba és mint látjuk, jó szerepekhez segíti.

A legkülönlegesebb amerikai film a »Lowe Affair«! Mi ez? Kérdezzük csodálkozva! Amerikai film, amely lelkében, költészetében, minden szépségében és finomságában egé-

szesen európai. Ha egész pontosan akarjuk meghatározni, akkor csak azt mondhatjuk róla, a legbájosabb francia film amerikai méreteken!

Francia benne a bájnok, könnyedségnek, emberi mélységeknek, érzelmi gazdagságoknak és művészi, költői finomságának az a keveréke, amelyet eddig csak valóban a legkitűnőbb párisi filmekben láttunk. Amerikai azonban a tempója, a technikai tökéletessége és a filmstílus nagyvonalúsága. Két világrész és két olyan nagy filmművész, mint Irene Dunne és Charles Boyer, adta hozzá a legjobbat, a legtökéletesebbet, ami tőlük telik. A film akadémiajára való ez a film, utmutatásul, követendő iskolapéldául, holott a meséje olyan egyszerű. Egy férfi és egy nő véletlenül találkoznak, megszeretik egymást, de a végzet, amely sok boldogságba beleszól, közbelép. Végül mégis győzedelmeskedik a szerelem. Ritkán láttunk annyira egyszerű, őszinte, igaz és éppen ezért megható szerelmi filmregényt és olyan finom, nemes, elragadóan tökéletes szerelmespárt mint Charles Boyer és Irene Dunne.

Miért nem látunk japán-filmet Európában? Japánban nagy és szétággzó filmgyártás van, mégis, nincs olyan mozija Európának, amely japán filmet vetítene. Japánon túl, az ottani filmtermékek Kína meghódított részeiben, Mandzsukóban, a Holland-füszerszigeteken és San-Francisco japán mozijaiban kerülnek bemutatásra. Mi az oka, hogy a népi exotikumot annyira kedvelő Európába nem jutnak el a japán filmek, holott tudunk a japáni irodalomról, gyönyörködünk a japán festők, szobrászok, zenészek munkáiban, sőt néhány évvel ezelőtt egy japán színésztársulat együttese is felnyújtott Európa színpadain. Egy angol filmszaklap véleménye szerint, a japán filmek az európai néző előtt teljesen érthetetlenek. Speciálisan japáni élet, japáni légkör és a japáni néplelek minden sajátossága árad ki belőlük. Meséjük mindig valami fensőbbrendű eszmét

boncol és a szereplők csak az eszmének halvány megszemélyesítői. Így például: egy fiatal, lelkes tanítónő saját boldogságát feláldozza és egy javítóintézet lázadó kamaszait próbálja a termő életnek megnyerni, egy serdülő leányka halott anyját akarja pótolni és szerelmet, szépséget feledve, alacsonyrendű munkába merül. Minden japán film levegője szomorú, nyomasztó, nehéz, mint valami multszázadeleji német erkölcsnemesítő mese. Ezért nem kell Európának! Európa szórakozni akar.

Ann Sheridan filmruhátára. Amerika legszebb filmművésznőjének, akit az »Angels with dirty Faces« című film világhírhez segített, film-társasága saját ruhátárát rendezett be. Óriási üvegszekrényekben

2100 pár cipőt, 125 eszimat, 100 házi cipőt és 2530 kalapot tartanak nyilván a művésznő mindenfajta szerepe számára, a mintegy 3000 elegáns toilettéről nem is beszélve, amelyekhez 4500 ékszer, csatt és más díszítő holmi tartozik. A fürdőtoilette leltára 226 daraból áll.

Kis női hirodó

Míg a nők általában iszonyodni szoktak a békától, a békabőrrel készült cipőkbe szívesen bujtatják lábalkat. A párisi divathölgyek legalábbis elragadtatással rendelik mostanság a békabőrrel készült cipellőket. A békabőr kedveltségét érdekes rajzolata és smaragdzó színű magyarázza, emellett, mint a tapasztalat igazolta, tartós, könnyű és simulékony cipőbőr. Ujabbán már táskákat és divatöveket is gyártanak belőle. A párisi hirodás szerint az európai békafélék bőre — szerencsésükre — nem alkalmas divatcicokra. A legtöbb békabőrt Délafrikából és Délamerikából szerzik be. Ezekben a vidékeken olyan óriási békafajok élnek, amelyek bőréből több pár cipő is készíthető.

5 kérdés:

1. Milyen családból származott VI. Sándor pápa?
2. Mi nagyobb: Island szigete, vagy Magyarország?
3. Melyik operában nem énekel és nem beszél a hősnő?
4. Mikor volt a tripolisi háború?
5. Mi volt Michelangelónak a vezetéknéve?

Válasz

tegnapi kérdéseinkre

Kérdés: Mi a holt kéz?
Felelet: Jogi személy, amely csak korlátozottan rendelkezhetik vagyonaórl; elsősorban az egyház.
Kérdés: Miért hívják a bérkocsit fiákernek?
Felelet: Mert Párisban az első bérkocsik egy olyan házban voltak, amelynek homlokzatán Szent Fia-ker képe volt ábrázolva.
Kérdés: Ki csinálta Anonymus budapesti szobrát?
Felelet: Ligeti Miklós.
Kérdés: Melyik francia tábornok közbelépése döntötte el a marnai csata sorsát?
Felelet: Gallieni tábornoké.
Kérdés: Mikor foglalták el a törökök Bizáncot?
Felelet: 1453-ban.

A falusi iskolából

A kis lurkó nem magasabb mint egy méter, Úgy szólítják nevén: »Pacalai Péter«.
Azt kérdi, hogy épp lenyelte a pogácsát:
— »Tanító úr kívöm, szereti a kácsát?
Éd's apám tisztöli, Pacalai Dani,
Mer' hogyha szereti, tessék mögmondani!«
A tanító arca, gyorsan mosolyt áraszt,
Nagy örömmel küldi meg tehát a választ:
— »Mondd meg az apádnak, hogy tisztelni [hagyom].
Azt is mond, a kácsát szeretem én nagyon!«
A napok csak múlnak, a napok csak telnek.
A kacsá még nincs itt, — tán most szüretelnek.
A tanító végre a várást elunja,
A szeméit félig tréfásan behunnya,
S bár a kis Péternek kezében kalácsa,
Megkérdezi mégis: — »Hol maradt a kácsa?«
Teliszájjal Peti a kérdőhöz fordult,
Tömi magát, hogy a könnye is kicsordult:
— »Apám mondta, mer' hogy az idő nem ködös,
Igy szól Peti nyiltan, — »m ö g g y ö g y ú t a [büdös!«

Rövid sport hírek

A magyar B) válogatott vasárnap, a beográdi jugoszláv-magyar mérkőzés napján, Egerben játszik. Ellenfele a város válogatott csapata lesz.

Svájc a következő csapattal áll ki vasárnap Zürichben az olaszok ellen: Schlegel — Minelli, Lehmann — Springer, Vernati, Bauch — Bickel, Walacek, P. Aebi, Montorfani, G. Aebi.

Uj Európa-csucsot állított fel a svéd Björn Borg az 500 méteres gyorsúszásban. Ideje: 6 perc 1.1 mp.

Németország válogatott csapata vasárnap Boroszlóban a Csehszlovákia-Vednócskó csapatával mérkőzik. A németek összeállítása: Klodt — Janes, Billmann — Kupfer, Sold, Maenner — Lehner, Schön, Conen, Binder és Pesser.

ASZTALI TENISZ

A noviszádi alszövetség választmányára, a közgyűlés után megtartott első ülésén, a következőképpen alakította meg az egyes bizottságokat: intézőbizottság Révész, Breiner, Csorba, Németh, Erdős és Szekeres; fegyelmi bizottság: Révész, Győri, Lerch Jenő és Turó.

Az országos bajnokság selejtezőmérkőzése november 19-én lesznek Szuboticán.

!!!

A tekéző sport hírei

A SZTÁRIBECSEI ALSZÖVETSÉG MÁSODOSZTÁLYU MÉRKŐZÉSEINEK SORRENDJE:

November 12: Adai Jugoszlóven—Sztáribecsei Zanatlja, Adai Szloga—Sztáribecsei Zanatlja, Sztáribecsei Jugoszlóven—Adai Napred, Sztáribecsei Borbély KK—Adai Napred, Sztáribecsei Vojvodina—Sztáribecsei Jedinsztvo.

November 15: Sztáribecsei Vojvodina—Szt.-becsei Borbély KK, Zanatlja—Szt.-becsei Jugoszlóven.

November 19: B.-Gradiste Radnicski—Szt.-becsei Jedinsztvo, B.-gradistei Radnicski—Adai Szloga, Szt.-becsei Jugoszlóven—Adai Jugoszlóven, Borbély KK—Adai Jugoszlóven, Adai Napred—Vojvodina.

November 22: Adai Jugoszlóven—Adai Szloga, Sztáribecsei Jedinsztvo—Szt.-becsei Jugoszlóven.

November 26: Adai Napred—B.-gradistei Radnicski, Adai Szloga—Szt.-becsei Borbély KK, Vojvodina—Zanatlja.

November 29: Adai Napred—Adai Jugoszlóven, Zanatlja—Borbély KK, Vojvodina—Szt.-becsei Jugoszlóven.

December 3: B.-gradistei Radnicski—Zanatlja, B.-gradistei Radnicski—Szt.-becsei Jugoszlóven, Vojvodina—Adai Jugoszlóven, Szt.-becsei Jedinsztvo—Adai Jugoszlóven.

December 6: Adai Szloga—Adai Napred, Szt.-becsei Jedinsztvo—Zanatlja.

December 10: Vojvodina—B.-gradistei Radnicski, Borbély KK—B.-gradistei Radnicski, Adai Szloga—Szt.-becsei Jedinsztvo, Adai Napred—Szt.-becsei Jedinsztvo.

December 13: Szt.-becsei Jugoszlóven—Borbély KK.

December 17: Zanatlja—Adai Napred, Vojvodina—Adai Szloga, Szt.-becsei Jugoszlóven—Adai Szloga.

December 20: Borbély KK—Sztáribecsei Jedinsztvo.

Biróverés miatt 2:1 állásnál félbeszakadt az Isztra-Cement SK mérkőzés

A noviszádi alszövetség területén tegnap egyetlen elsőosztályu mérkőzést játszottak, de azt sem fejezték be.

Az Isztra—Cement SK bajnoki találkozóra, a szeles és hideg időben, meglehetősen kevésszámú néző gyűlt össze a NAK-pályán.

Az első félidőben változatos, alacsony színvonalu küzdelem folyt, amelynek során

Novakov révén az Isztra vezetéshez jutott, de Kostyal (Cement) még szünet előtt kiegyenlített.

A második félidőben erősödött az iram s mindkét részről több durvaság csuszott be a játékba. A nagy igyekezetben a 28. percben szabálytalanság történt a beocsini kapu előtt s Weinberg játékező tizenegyesítélt a Cement SK ellen, bár nehéz volna eldönteni, hogy a szabálytalanság a tizenha-

toson belül vagy kívül történt-e. A tizenegyeset Eregics (Isztra) góllá értékesítette s így a noviszádi csapat 2:1 arányu vezetéshez jutott.

A beocsini játékosok egyrésze azonban nem nyugodott bele az ítéletbe s egyikük:

Zsáki tetteleg bántalmazta Weinberg játékezőt, aki erre a 28. percben lefújta a mérkőzést.

Az esetnek természetesen folytatása lesz az alszövetség előtt s az igazgató tanács fog dönteni afelől, mi történjék a mérkőzésnek még hiányzó perceivel.

A NOVISZÁDI IFJUSÁGI BAJNOKSÁG EREDMÉNYEI:

- Rádnicski—Vojvodina 1:0
- Textil—Makkabi 3:0
- Szlávia—Rapid 0:0
- NAK—Isztra 2:0

Kikapott a Ferencváros Debrecenben

A magyar nemzeti bajnokság tegnapi fordulójának legérdekesebb mérkőzését Debrecenben játszották a Bocskai és Ferencváros csapatai. A Bocskai mult vasárnap és szerdán győzött s így hívei a Ferencváros ellen is esélyt adtak a nagyszerűen feljavult debreceni együttesnek. A Bocskai meg is felelt a várakozásnak s 5000 néző előtt 4:3 (2:1) arányu győzelmet aratott a zöldfehérek felett. Gól-

lövők: Turay II. (2), Berecz és Páli (Bocskai), Kiszely (2) és Sárosi dr. (Ferencváros).

A magyar nemzeti bajnokság egyéb eredményei:

- Hungária—Haladás 7:2 (4:1)
- Cemma—Szolnoki MÁV 4:1 (2:0)
- Kispest—Szeged 5:1 (2:0)
- Ujpest—Taxi 6:2 (3:1)
- Törekvés—Kassa 2:2 (2:1)
- Elektromos—Nemzeti 3:1 (1:1)

BEZDÁNBAN KIDÖLT A KAPUFA S BIZONYTALAN EREDMÉNNYEL FÉLBESZAKADT A MÉRKŐZÉS

Bezdánban tegnap délután BSE—sztáribecsei Gragyanszki elsőosztályu bajnoki mérkőzést játszottak, szinte állandó esőben, alig 100 főnyi közönség előtt.

A mérkőzés a zelső félidőben rendezesen folyt le s a félidő 1:1 arányban végződött, miután Odry (BSE) gólját a becsei csapat tizenegyesből egyenlítette.

Szünet után a Gragyanszki közép-csatára révén 2:1-es vezetéshez jut, majd a 25. percben furcsa eset történik:

a bezdáni kapus olyan erővel veti magát egy labdára, hogy kidől a kapufa. Enélkül a labda biztosan a hálóba jutott volna.

Miután a kaput nem sikerült helyreállítani, Terzin lefújta a mérkőzést.

Most a szuboticei alszövetség fog dönteni a fogas kérdésben, hogy a mérkőzés 2:1 vagy 3:1 állásnál szakadt-e félbe.

SAKK-HIREK

Noviszád: Grafikusok—ROK 4¹/₂:3¹/₂. A tegnap délelőtt lejátszott versenyen a Grafikusok csapata revánsot vett multvasárnapvi vereségéért. Részletes eredmények: Reiter (G) győz Sántha (R) ellen, Wollberger (G)—Bikit (R) döntetlen, Schön (R) győz Dimitrijevic (G) ellen, Katyanszki (G)—Sztankovics (R) döntetlen, Fodor (G) győz Orendi (R) ellen, Valihora (G)—Horváth (R) döntetlen, Farkas (G) győz Török (R) ellen, Varga (R) győz Nimrichter (G) ellen. A versenyt a Református Olvasókör helyiségében játszották le szépszámu érdeklődő előtt.

Futball-eredmények

Csalódást keltett az országos bajnok Szuboticán

BSK—ZSAK 3:1 (2:1)

Szuboticán tegnap délután viharban és esőben, mintegy 1000 főnyi közönség előtt játszották le a BSK—ZsAK ligamérkőzést. A beográdi kékfehérek csalódást keltettek, mert győzelmüket főleg a szuboticei kapus rossz napjának köszönhetik. Az első félidőben a BSK mindkét gólját Matosics II lőtte, a ZsAK Dragics góljával szépített az eredményen. Szünet után megeredt az eső s a felzott pályán a játékosok sokat csuszáltak. Igazi futballról ekkor már nem volt szó. A félidő egyetlen gólját a BSK kapuelőtti kavardásból érte el, erősen lesgyanus helyzetből. A mérkőzést Szt Stefanovic vezette.

SZUBOTICA:

Rádnicski—SzMTC 2:2 (2:1), elsőosztályu bajnoki.

A VOJVODINA

UJABB GYŐZELME BEOGRÁDBAN

A Szerb Liga tegnapi fordulójából a noviszádi közönséget leginkább a Vojvodina beográdi vendégszereplése érdekelte. A pirosfehérek, akik mult vasárnap Beogradban a BASZK ellen győztek, most megismételték bravurjukat s ezuttal a Jedinsztvótól vették el a két bajnoki pontot.

Eredmények:

SZERB LIGA

BEOGRÁD:

Vojvodina—Jedinsztvo 3:1 (1:0)
Jugoszlávia—szkoplyei Gragyanszki 4:1 (2:0)

BOROVO:

Bata SK—BASZK 1:1 (1:0)

SZARAJEVÓ:

Szlávia—SK Zemun 2:0 (1:0)

★

HORVÁT-SZLOVÉN LIGA

VARAZSDIN:

Szlávia—Szarajevói ASK 2:1 (1:1)
Zágreb: HASK—Szlpti SK 1:1
Oszijek: Szlávia—Konkordia 2:1
Lyublyana: Gragyanszki (Zágreb)—FC Lyublyana 5:1

★

Petrovgrad: Borac—Szloga (Kikinda) 2:1 (0:0), elsőosztályu bajnoki, játékező Olcsán.

Sztáribecse: Szlávia—JAK (Topola) 1:0 (1:0), elsőosztályu bajnoki, játékező Boskovic. A mérkőzés egyetlen gólját a 17. percben Bajsan lőtte.

Szenta: Jugoszlóven—Dulcisz 3:2 (0:2), elsőosztályu bajnoki, játékező Szabó. A mérkőzés első félidőjében a széltől támogatott Dulcisz Pál és Janekovic révén kétgólos vezetéshez jut, szünet után a hazai csapatot segíti a szél s meg is szerzi a győzelmet Jenovác és Szimics (2) góljával. A cuknyári csapat szében, a Jugoszlóven eredményesebben játszott.

HÁZAK-PALOTÁK TÖZSDÉJE

Beogradban
Kr. Milana 20
Tel. 27-796

NEIMAR

legnagyobb és régóta fennálló ingatlanforgalmi iroda. Több házzal-bérlőházzal-palotával rendelkezünk.

Uj mézeshetek Bécsben

Amióta a bécsi vendéglőkben csak jegyre lehet étkezni, a törzsvendégek egy része kezd visszatérni a családi otthonhoz. Legalább is erre mutat a Völkischer Beobachter alábbi cikke, melynek címe: »Uj boldogság otthon«.

— Sok házastárs — írja a lap — második mézesheteit éli mostanában. Ismét egyetértésben ülnek le az ebéd- és vacsora-asztalhoz. A beszélgetések nyugodtan csobognak. Nincs már botránny, ha a leves nem kész. A férjek megfőkezik idegességüket. Sőt türelmesen várnak, ami olyan tény, amelyet nem igen szoktak meg férjektől, akik odahaza étkeznek. Most kezdődik a surlódásmentes házasság. Évekkel ezelőtt, ha a férj hazajött és az ebéd nem volt kész, komoran járt fel alá a szobában. Végül is tüskés beszédbe kezdett. »Ha hazatérek — mondotta — azonnal enni akarok. Nincs türelmem várni. A munka tönkretette idegeimet. Semmi kedvem sincs, hogy idehaza is mérgelegjem«.

— Mint mondtuk, így kezdődött és a vége az lett, hogy a férj elkezdett étkezni a vendéglőben, mindig ritkábban jött haza, míg végül magától értetődött, hogy házon kívül étkezett.

— Most azonban az idő változott. Uj problémák elé állítottak bennünket. Ilyen uj probléma elé kerültek

ma a férjek is. Ez a probléma az étkezés.

— Bár szeretnék ezt tagadni, azonban ez mégis csak fontos egy kissé számukra. Bár verik a mellüket és hangoztatják: »En nem törődöm az evéssel. Nekem ez teljesen közömbös. Elég nekem egy rántottleves«. Azonban kérdezzék csak meg az aszszonyokat, miképp is fest a helyzet a rántottlevesrel.

— Mint mondtuk, az idők megváltoztak. Ma a férj hazajön szerényen és nyugodtan. Nem kiabál és nem csap botránnyokat. Nem futkos fel-alá kezét tördelve a szobában. Most nagyon szerényen leül, mosolyog egy keveset és ezt mondja: »Kedvesem, mégis a legjobb itthon. Nem mintha szidni akarnám a vendéglőket, szavamra nem. Azonban te, kedvesem, mégis sokkal jobban főzöl. A te ételeid valóságos élmények. Ó, a te levesed, a te főzeléked, hogy lehettem olyan dőre, hogy valaha is kivételként találtam a te konyhaművészeteden. Hogy is lehettem annyira ideges, hogy szemrehányásokat tettem neked. A vendéglőben jó, azonban nálad a legjobb!«

URANIA MOZI, NOVISZAD

November 8-ig REPRIZ

TANGO NOTURNO

POLA NEGRI
ALBRECHT SCHONHALS

Az angol tőke hosszú karjai

Londonból jelentik: Érdekes kimutatás készült arról, hogy merre nyulnak az angol tőke hosszú karjai. A statisztikai táblázat millió fontokban tünteti fel az angol tőke érdekeltsegeit a birodalomban és a világ minden részében. A birodalomban a következők az adatok: Ausztrália 505, Kanada 500, India 440, Dél-Afrika 250, Újzéland 150, Maláj 80, Kelet-Afrika 30, Nyugat-Afrika 35 millió font.

Európában így oszlanak meg az angol tőkeérdekeltsegek: Németország 60, Franciaország 30, Görögország 18, Magyarország 18, Belgium 12, Románia 14, Törökország 25, Spanyolország 30, Hollandia 12, Svédország 10, Norvégia 10, Dánia 8, Olaszország 5 millió fontig.

Lengyelország adatait nem közli a statisztika, mert ezeket a folyamatban levő ügyek jelentékenyen megváltoztatják: az orosz követéseket pedig egyszerűen leirták.

A világ többi részében az angol érdekeltsegeket a következő számok mutatják: Egyesült Államok 220, Argentína 370, Brazília 160, Chile 50, Mexico 50, Cuba 25, egyéb amerikai államok 85, Japán 50, Kína 150 millió font.

Az 5 millió fontnál kisebb érdekeltsegekről a statisztika nem számol be: az ilyenek ugyiszólván a világ minden részében kiterjednek.

»Egészségére«

mondták eddig, ha valaki túszentett. Most a »Növényharmat«, a közismert ezerjő háziszert ajánlják egymásnak az emberek. Tenyéren eldörzsölt 3 csepp »Növényharmat« balzamos illata üditi, tisztítja az orrot és a géget. Ára patikákban, üzletekben 12 dinár. Csak zöld csomagolásban valódi! 6798

Dr. FILIPON CRÈME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

KIFUTÓT, erősebbet biciklivel azonban felvesz Agentura Wollner, Petra Zrinskog 55, Noviszad. 7347

Olvassa a Reggeli Ujságot!

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszad, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: Andree Dezas
A kiadóhivatal vezetője: Blazek Ferenc
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Zlazi svakodneвно. Megjelenik naponta.
Pošt. čekovni račun — Postacekkszámia:
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

Johann lehajol, fölemeli az eszméletlen embert s elfordított arccal az ágyba dobja. Arcán undor tükröződik s gyorsan az ablakhoz siet, hogy levegőt bocsáson be...

Az orvos lép be, akit a cselédség az újabb roham hallatára sürgősen előhívott s hosszasan vizsgálgatja a beteg ütőerét, szemborját.

Közben orra elé egyik kezével illatos zsebkendőt tart.

Fejcsóválva s ümmögve lép vissza az ágytól.

— Meddig viszi még? — kérdi Johann és szeme a szekrényekre siklik.

— Még egy pár roham és vége van.

Johann önkéntelenül a zsebéhez nyul; ah, minden rendben van, ott vannak a tabornagy szekrénykulcsai.

Aztán még halkán beszélgetnek, az orvos vállat von, kezével a nyitott ablakra mutat, de Johann a kezével az ágy felé int s erősen fintorgatja az orrát.

— Hozass barátom egy nagy serpenyőt s égess benne állandóan tömjént, — mondja az orvos, — ez ellen mást nem ajánlhatok.

Mikor az orvos eltávozik, újra megnyílik az ajtó s egy fekete ruhába öltözött, sápadt arcú ur lép be, nagy óvatosan.

Johann odanéz s szó nélkül a betegre mutat, egy kézlegyintéssel adván meg a fölvilágosítást állapota felől.

A látogató riadtan néz az ágy felé, arca reménytelenné válik,

Eredeti történelmi regény a XVIII. századból

1312

aztán gyorsan visszalép behuzza az ajtót és elsompolyog.

— Ki az? — kérdi a nagybeteg fölriadva.

— Gróf Szentiványi László ur ömeltősága járt itt, kegyelmes uram, — felelte Johann.

A beteg nem szól, arcán kimondhatatlan zavar tükröződik, aztán magában mormogja:

— Eleget kapott a gazember! Bár sohase láttam volna.

*Szentiványi pedig fényes hintójába száll s hazahajtat.

Mig a kocsi tovarobog, tenyérebe rejtje az arcát s kínosan felzokog. A hóher vesztével hatalmas pártfogóját is elveszti: Karafa szörnyű végzete ugy áll előtte, mint az istenítélet.

Johann egy darabig elgondolkodva nézte az urát s arca lassankint ördögien gonosz kifejezést öltött.

Végre elvigyorogva magát s most ábrázata csak ugy sugárzott a megelégedéstől.

Az ajtó lassan megnyílt s egyik inas dugta be a fejét.

Johann megrettenve fordult arafelé; tekintete riadt volt a rossz lelkiismerettől.

Csak akkor nyugodott meg, amikor az inast megismerte.

Odament az ajtóhoz s halkán megkérdezte:

— Mit akarsz, Filomén?

Az inas az ágy felé intett és suttogva érdeklődött:

— Él még az öreg?

— Még él, — felelte hasonlóképpen Johann.

— Jöjjön ki, Johann ur, a többiek is kériek.

A komornyik fontoskodó arccal követte Filomént.

Lent a földszinten az egész cselédség együtt volt az előcsarnokban. Ott voltak az inasok, a vadászok, a kocsisok, a portás, a szakács, a kukta, a kerész s még egy pár nőszemély: a mosogató lányok krumpihámozók, surolóasszonyok.

A személyzetből csak Hubert hiányzott: ő fönt hevert és pipázot a padlás alatt.

— No, mit akartok? — kérdezte Johann tekntélyesen.

A szakács állt elő, kezében főzőkanállal. Megköszöriülte a torkát s így kezdte a szót:

— Johann ur, mi valamennyien nyugtalanok agyunk. Már szinte se éjjeünk, se nappalunk ebben az

átkozott palotában.

— No, mi bajotok van?

— Hát ezt a kettőt nem lehet kiállani. A tabornagy ur rémséges jajgatását s azt a borzasztó levegőt, amely körülötte terjed s elárasztja az egész házat. Tudni akarjuk, mi baja van a kegyelmes urnak, nem valami rettentő ragályban szenved-e?

Johann szinészkedve lehorgaszotta a fejét s halkán ezt kérdezte:

— És ha ugy volna, mit tennétek akkor?

A cselédek rémülten néztek egymásra.

— Ugy-e megmondtam! — vitított föl az egyik surolóasszony.

A szakács arca krétafehérré vált.

— Tehát igaz, amit suttognak, igazán belpoklos a tabornagy ur? — kérdezte remegve.

Johann fontoskodó arcot vágott.

— Nem belpoklos, hanem dögmirigyben szenved! — jelentette ki a beavatott ember tekintélyével.

Mintha puskával lőttek volna közéjük, ugy szétugrottak erre a szóra a cselédek a csarnok másik oldalára húzódtak Johanntól, mintha már az is dögvészess volna.

— Egy pillanatig se maradunk itt! — kiáltotta a főzőkanállal csapkodva a szakács.

A többiek is összevissza kiáltottak:

— Megkapijuk a bajt, ha maradunk!

— Gyalázat, hogy nem szóltak előbb!

— Gverünk azonnal!

— Fizessenek ki és meneküljünk!

(Folytatjuk)